

Hoge inflatie in België : hoe wordt ze gemeten en wat betekent het?

Jana Jonckheere, Valentine Jacobs en Philippe Delhez |NBB |
Seminarie leerkrachten

19 oktober 2022

01 Inflatie(meting) in België

02 Wat met woningen?

03 België versus de buurlanden

04 Hoge inflatie: wat zijn de gevolgen?

01 **Inflatie(meting) in België**

02 Wat met woningen?

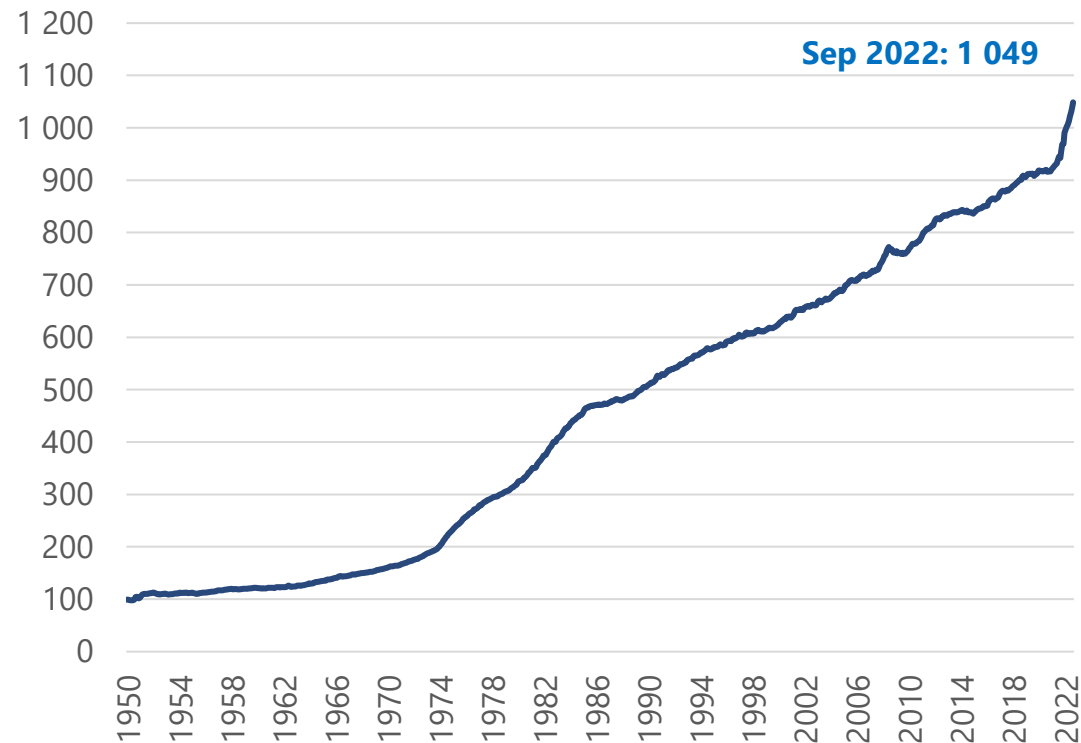
03 België versus de buurlanden

04 Hoge inflatie: wat zijn de gevolgen?

Inflatie = prijsstijging (in %) ten opzichte van een jaar eerder van een korf goederen en diensten

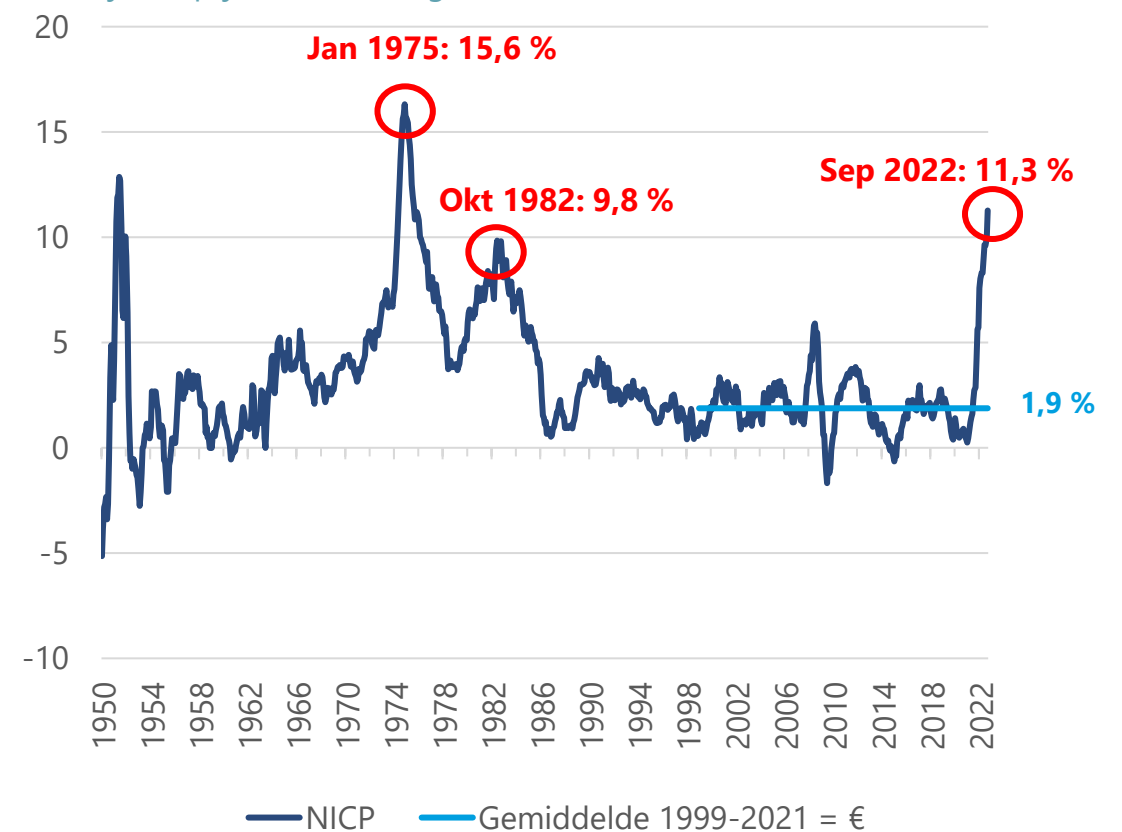
Consumptieprijsindex (NICP)

(1950 = 100)

Inflatie

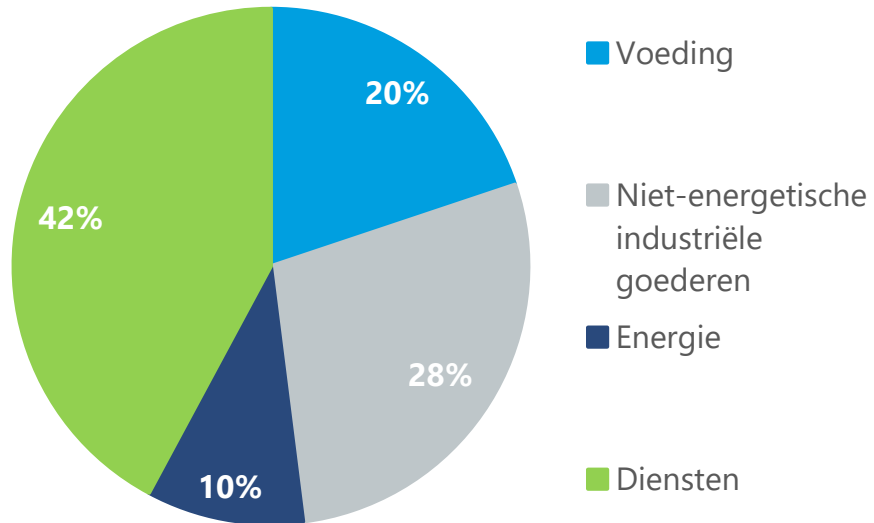
(jaar-op-jaarveranderingen van de index, in %)

Hoe wordt inflatie gemeten? (1)

1) Gewicht van de producten

- De producten worden **gewogen** volgens belang in de consumptiekorf van een Belgisch **gemiddeld gezin**
- Elk jaar (in januari) geüpdatet

		<i>Gepubliceerd</i>	<i>Eigen berekening</i>	
		Totale NICP	<Q25	>Q75
CP01	Voeding en niet-alcoholische dranken	17%	16%	17%
CP02	Alcoholische dranken en tabak	3%	3%	2%
CP03	Kleding en schoenen	6%	4%	6%
CP041	Reële huur	8%	16%	2%
CP0451	Elektriciteit	3%	5%	3%
CP0452	Gas	2%	4%	2%
CP0453	Huisbrandolie	1%	1%	1%
CP071	Aankoop van voertuigen	7%	2%	7%
CP07221	diesel	2%	1%	2%
CP07222	benzine	2%	2%	2%
CP08	Communicatie	4%	4%	3%
CP09	Cultuur en vrije tijd	9%	7%	10%
CP10	Opleiding	1%	0%	1%
CP11	Restaurant en horeca	8%	5%	10%
CP12	Persoonlijke verzorging & andere diensten	9%	11%	10%

Hoe wordt inflatie gemeten? (2)

2) Prijsopnames

- Elke maand worden de prijzen van producten opgemeten in België door Statbel, via:
  - **Enquêteurs:** nemen prijzen op volgens de traditionele methode in de winkels
  - **Scanner data:** gedetailleerde gegevens van gescande producten aan de kassa's van supermarkten en andere winkels
  - **Web scraping:** gegevens die automatisch van webpagina's gehaald ("gescraped") worden

1) + 2) = **Consumptieprijsindex**

$$\text{Laspeyres – kettingindex: } P_L^{dec\ t-1 \rightarrow mt} = \frac{\sum_{i=1}^N P_i^{mt} * Q_i^{t-1}}{\sum_{i=1}^N P_i^{dec\ t-1} * Q_i^{t-1}}$$

Met:

mt = huidige maand (m) van het huidige jaar (t)

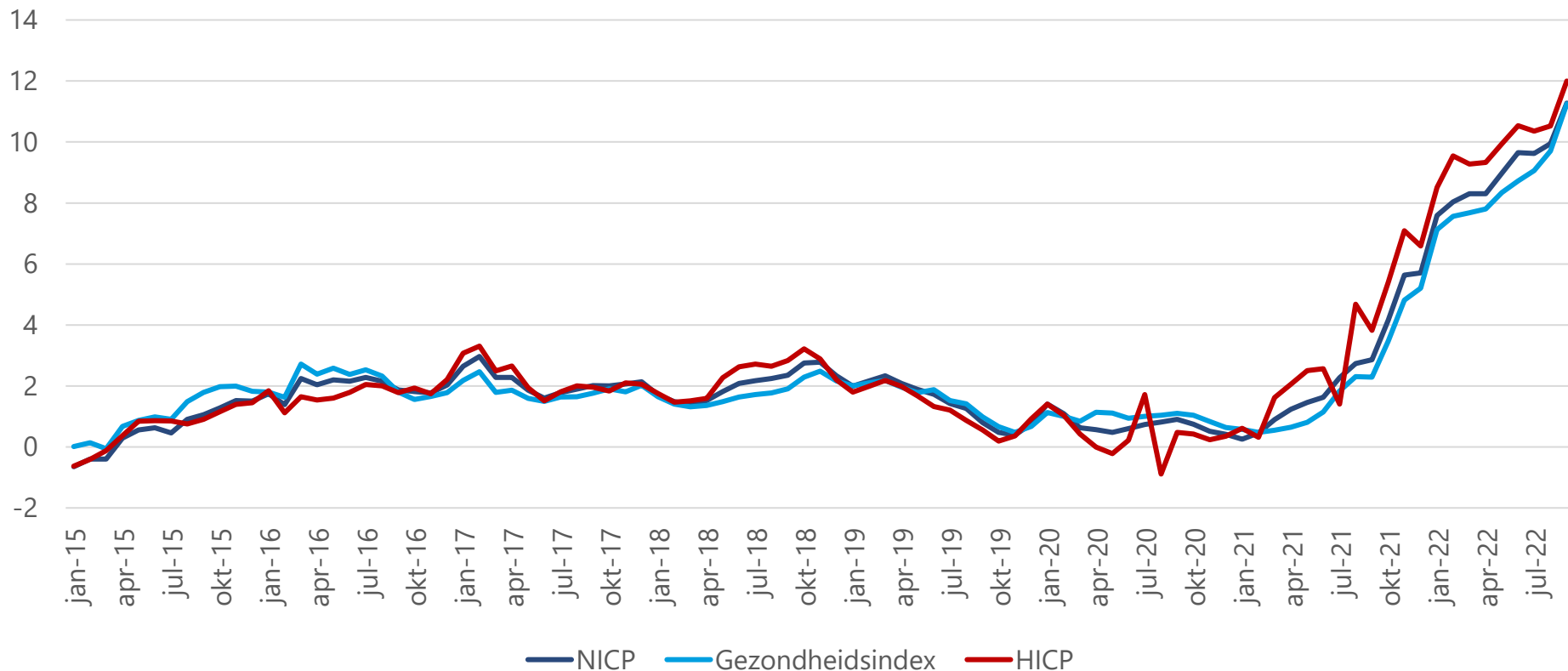
dec t-1 = december van het voorgaande jaar

N = aantal goederen in de consumptiekorf

Verschillende indices

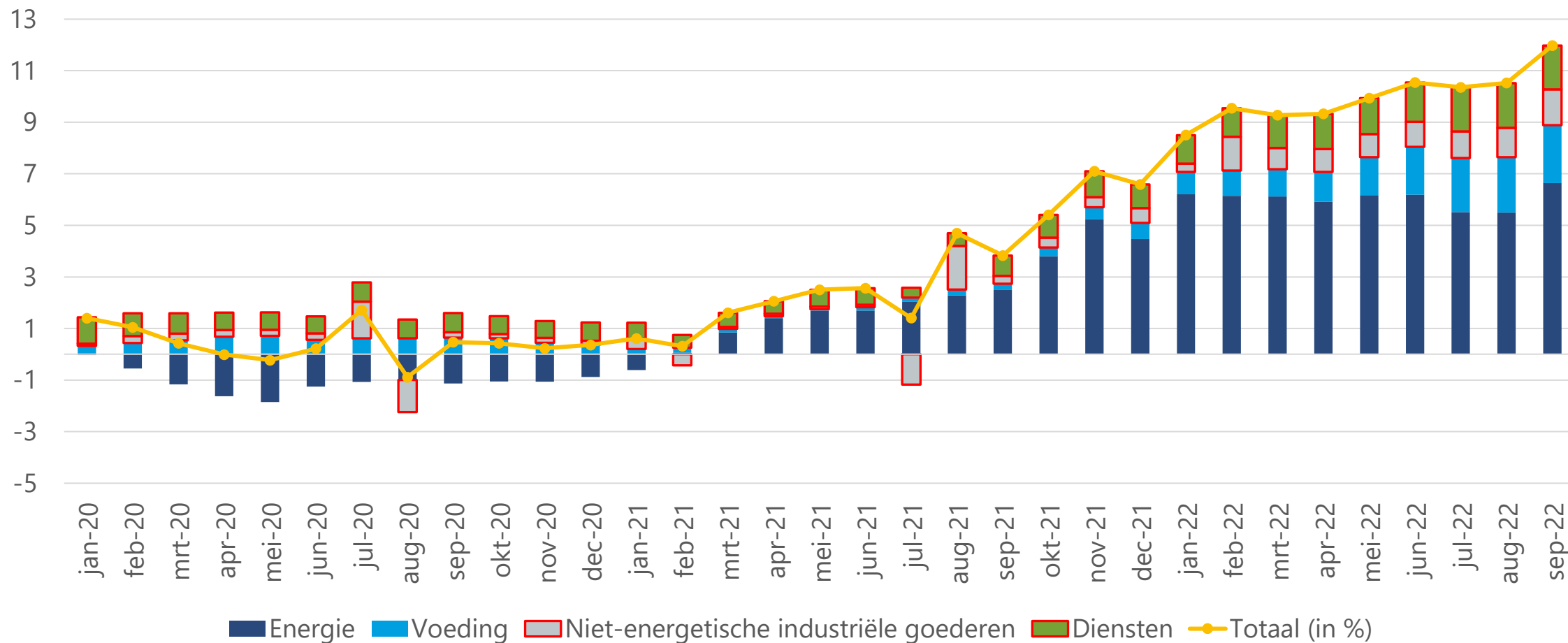
- HICP (geharmoniseerde consumptieprijsindex) → Eurostat (Europese commissie)
- NICP (nationale consumptieprijsindex) → indexcommissie (academici, FOD economie, vakbonden, werkgeversorganisaties)

↳ Gezondheidsindex (= NICP zonder alcohol, tabak en motorbrandstoffen) → indexering

Totale HICP inflatie en bijdrage van de verschillende grote componenten

(bijdragen in procentpunt; inflatie in %)

01 Inflatie(meting) in België

02 **Wat met woningen?**

03 België versus de buurlanden

04 Hoge inflatie: wat zijn de gevolgen?

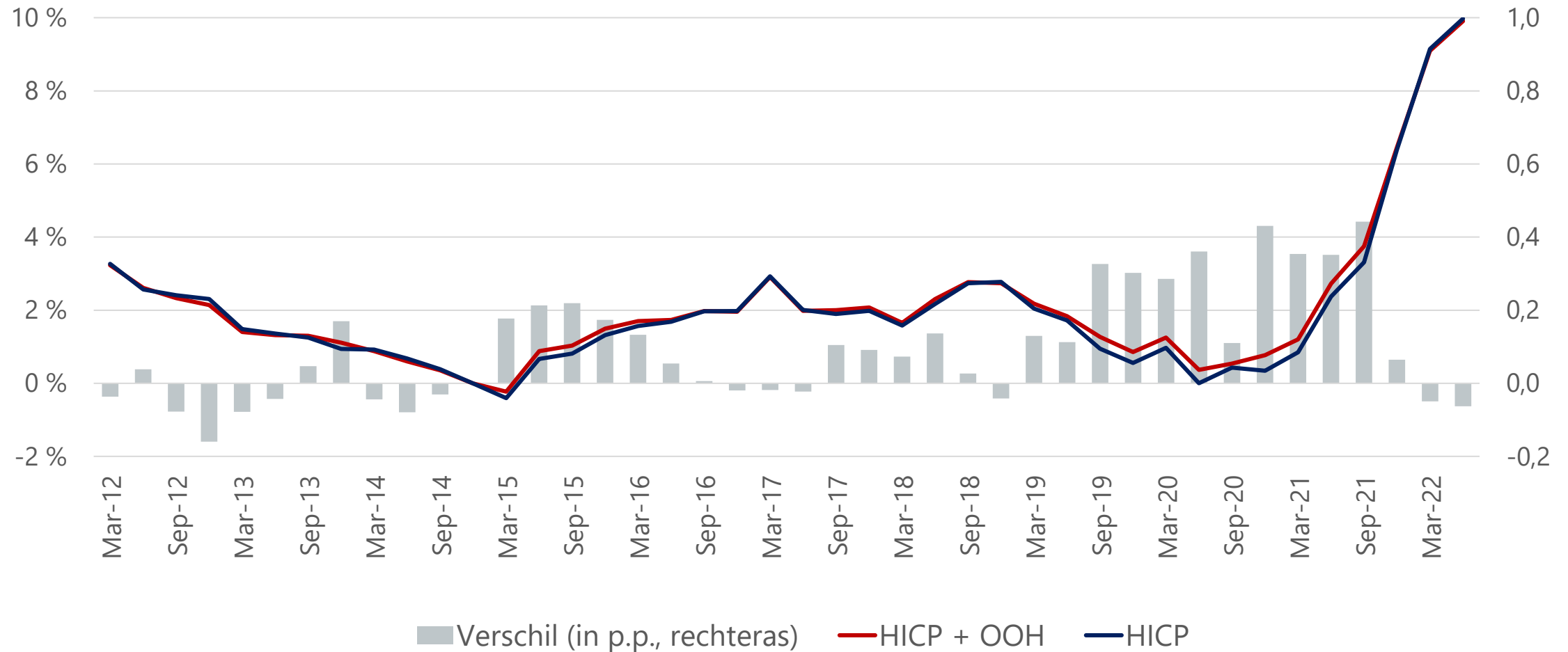
Inflatie = prijsverhogingen... van woningen?

- ECB wil “kosten voor eigen woning” ook in rekening nemen voor monetair beleid
- Men verwijst eigenlijk naar **stijgende woningkosten** wanneer men aan **inflatie** denkt
- **Momenteel** zitten “kosten voor eigen woning” **NIET** in de HICP!
- Wat er **wél** al in zit:
  - Huur
  - DIY items (rookdetectoren, verf, enz.), diensten van elektriciens en loodgieter, ...
  - Water, riolering, huisvuilophaling, energiekosten
- Debat is al lang aan de gang: sinds 2016 publiceert Eurostat reeds een **owner-occupied house price index (OOH)**

Integratie van owner-occupied housing in HICP inflatie: impact in België

Gewicht van OOH binnen HICP = +/- 11 % in België

Bronnen: ECB (2022), Eurostat, eigen berekeningen.

De gewichten van OOH in de HICP index zijn nog niet gepubliceerd. De gewichten die hier werden gebruikt zijn gebaseerd op ECB (2022): "owner-occupied housing and inflation measurement".

01 Inflatie(meting) in België

02 Wat met woningen?

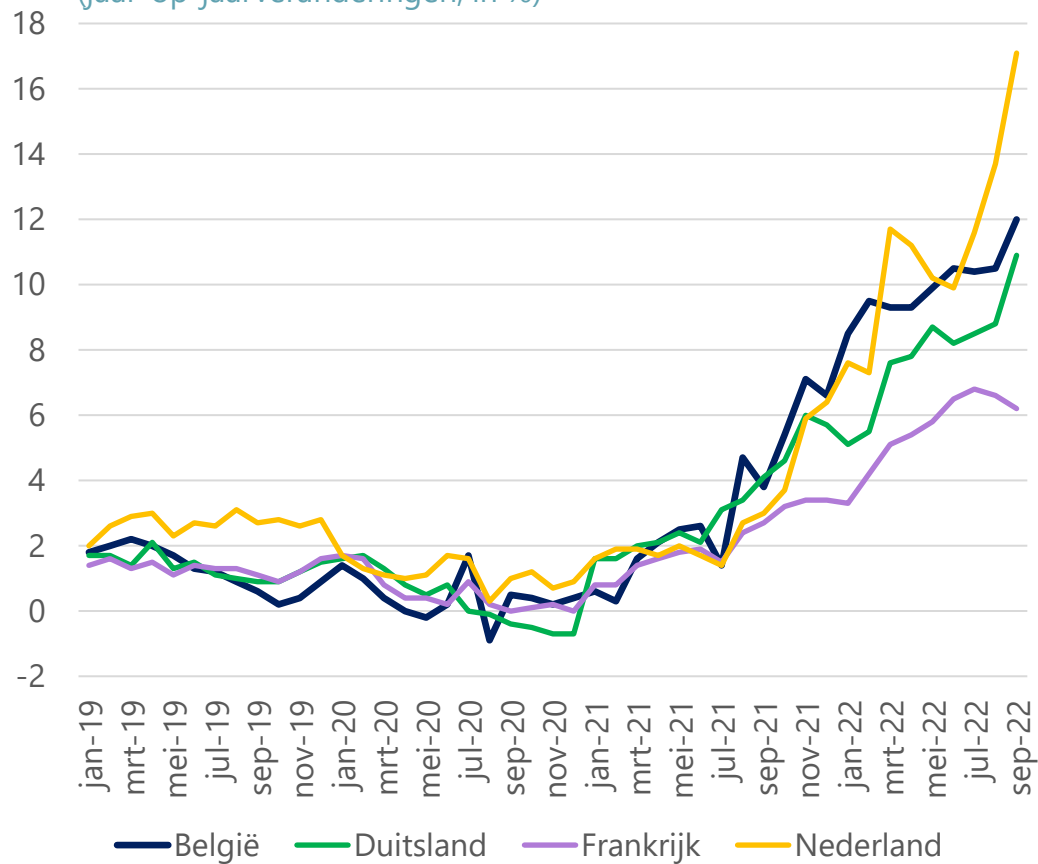
03 **België versus de buurlanden**

04 Hoge inflatie: wat zijn de gevolgen?

Inflatie in België is hoger dan gemiddeld in de buurlanden (niet hoger dan in Nederland) → door energie-inflatie!

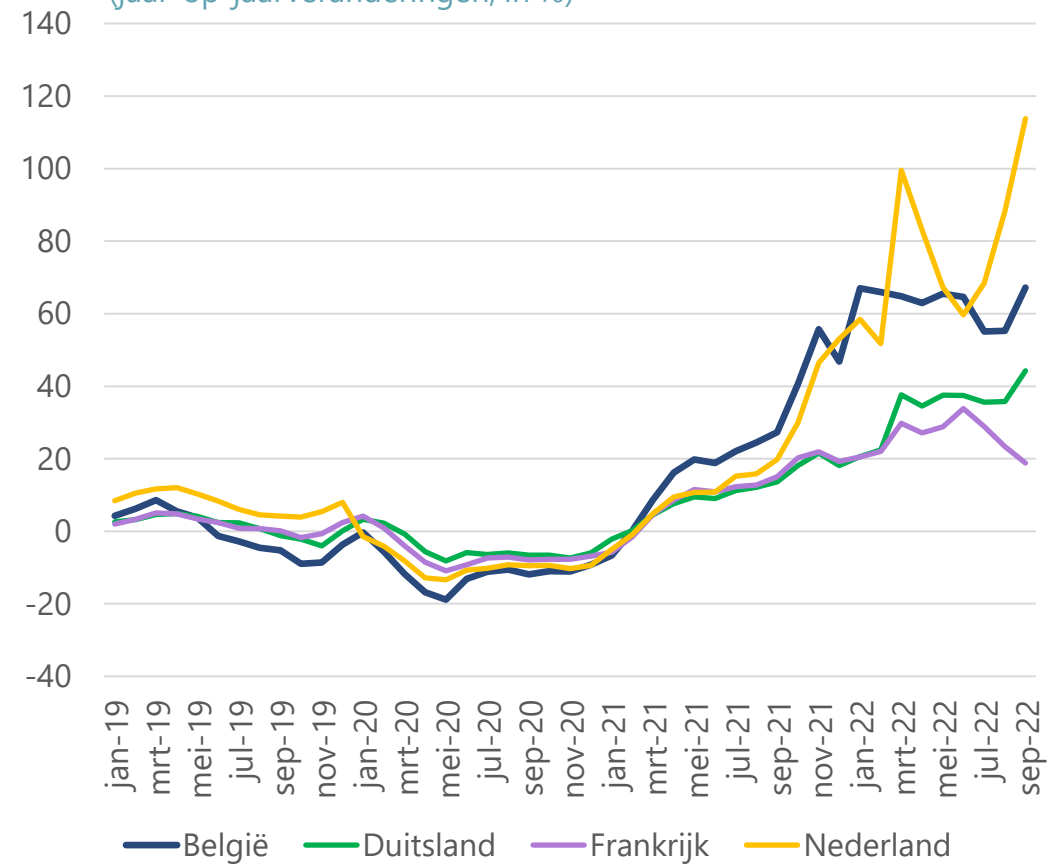
Totale HICP inflatie

(jaar-op-jaarveranderingen, in %)

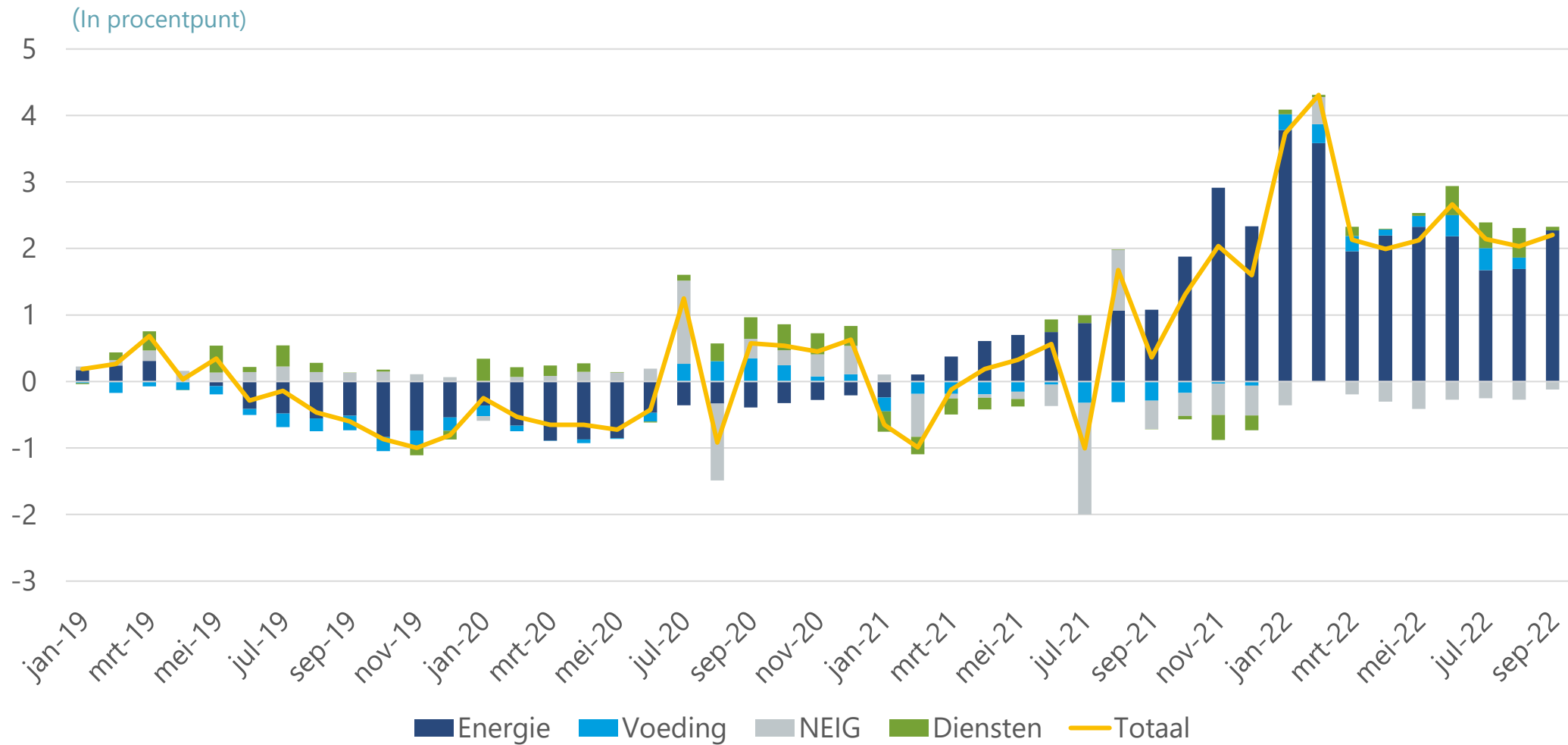

Energie inflatie

(jaar-op-jaarveranderingen, in %)

Categorieën die bijdragen tot het inflatieverschil tussen België en de buurlanden

Waarom vergelijken met de buurlanden? Loonvorming !

Indexering

Gebeurt op basis van de gezondheidsindex en is in principe gegarandeerd

Loonnorm

De loongroei bovenop de indexatie wordt elke twee jaar onderhandeld door de sociale partners en **moet vermijden dat de loonkosten in BE ontsporen**

Wet 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen

De loonnorm mag niet hoger zijn dan de *maximale marge voor reële loongroei*

Deze wordt als volgt berekend:

verwachte nominale loon-kostengroei in de drie buurlanden

min

de verwachte indexering in België

En houdt rekening met een correctieterm en een veiligheidsmarge

01 Inflatie(meting) in België

02 Wat met woningen?

03 België versus de buurlanden

04 **Hoge inflatie: wat zijn de gevolgen?**

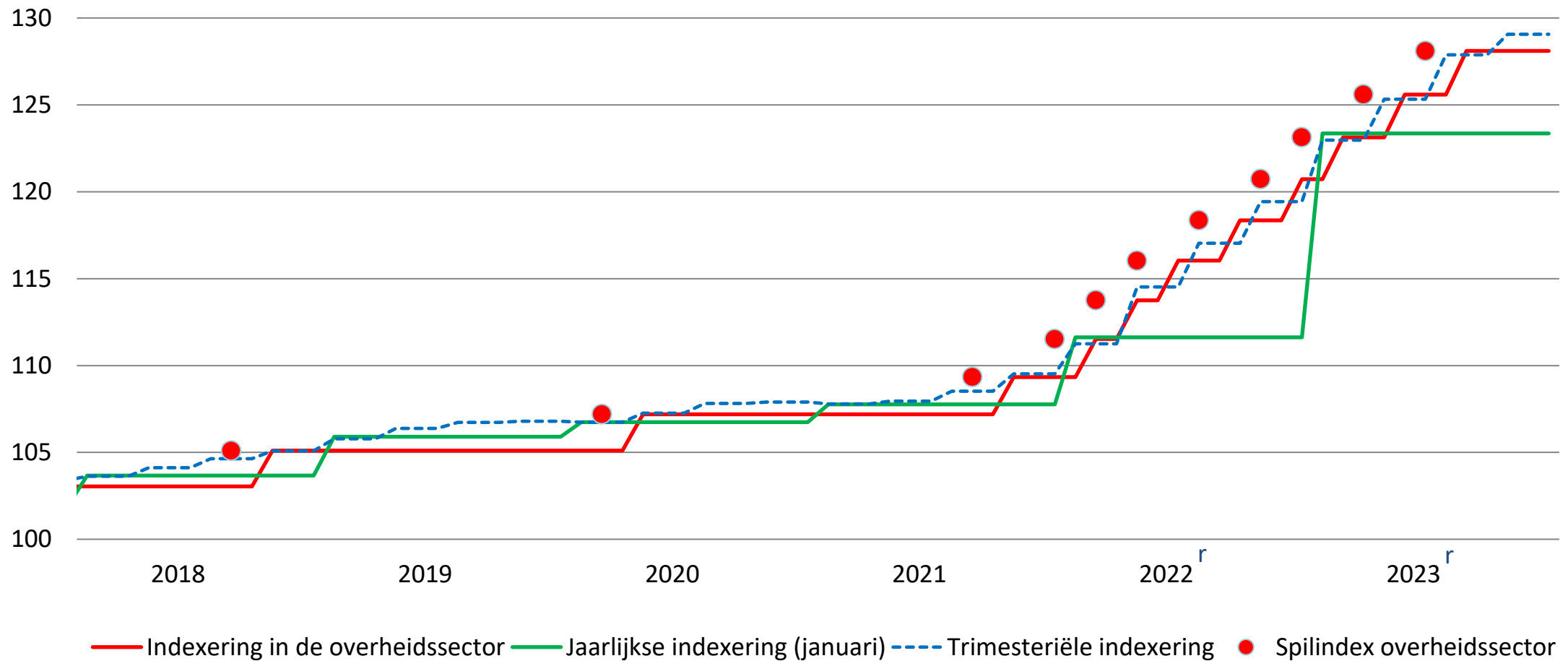

Uiteindelijk betekent de energieprijsschok: **sterke verarming van de Belgische economie**, maar wie betaalt de factuur ?

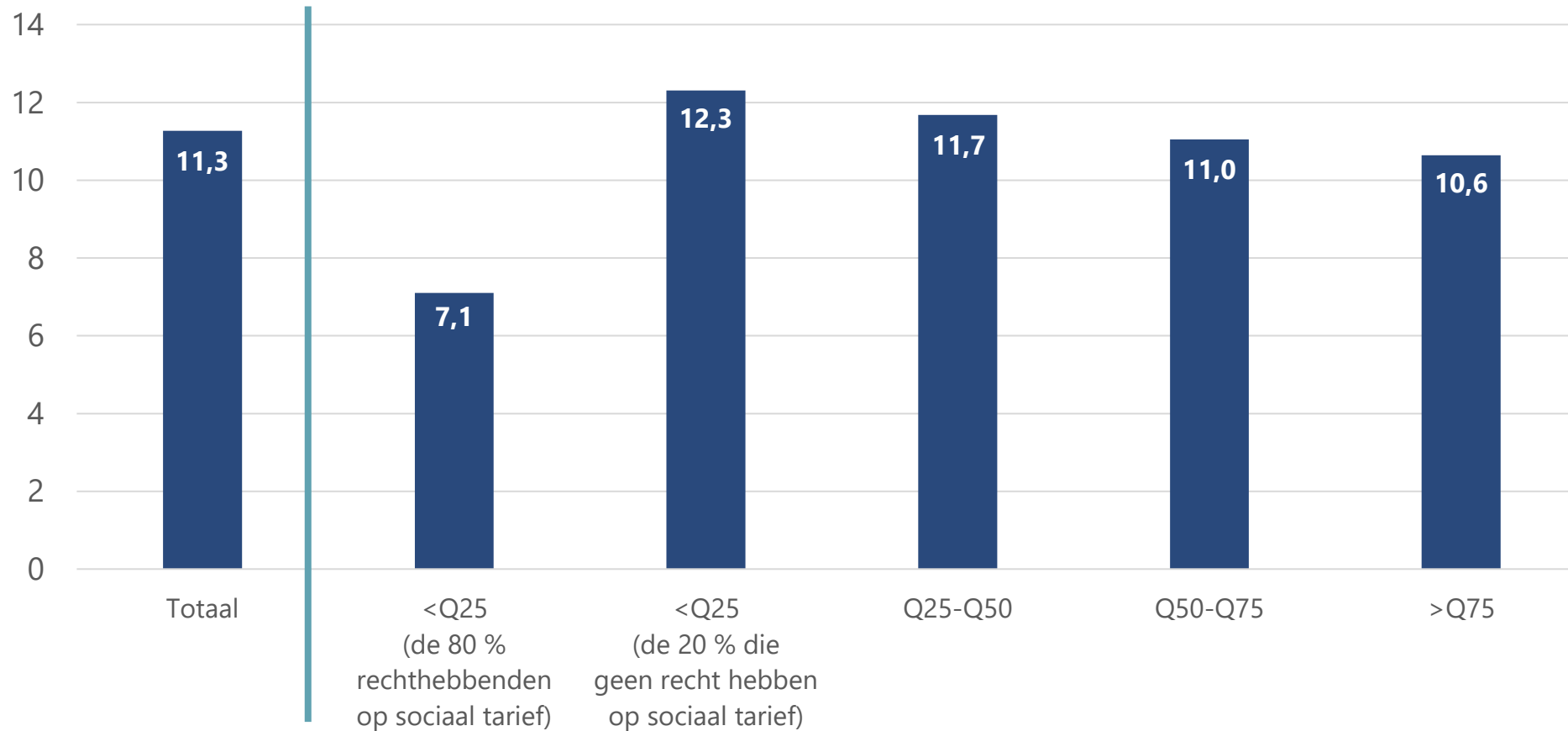
- Dankzij automatische indexering **is de koopkracht gemiddeld goed beschermd** (grotendeels ten koste van de bedrijven)
- ... en al met al beter beschermd dan bij onze buurlanden

De sterke inflatie vertaalt zich automatisch in hogere lonen via de indexering; snelheid ervan hangt af van het indexeringsmechanisme van de sector

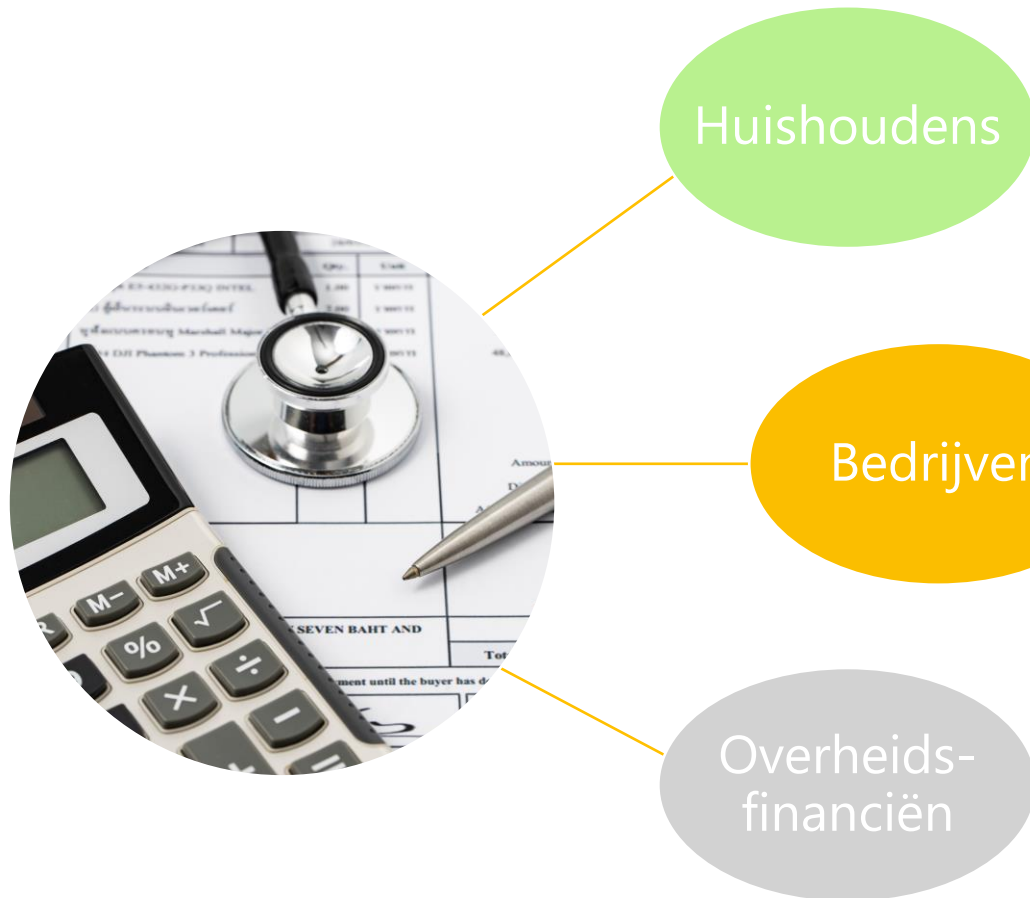

Maar de koopkracht wordt niet behouden voor iedereen

(Inflatie van de maand september 2022 per inkomenskwartiel, in %)

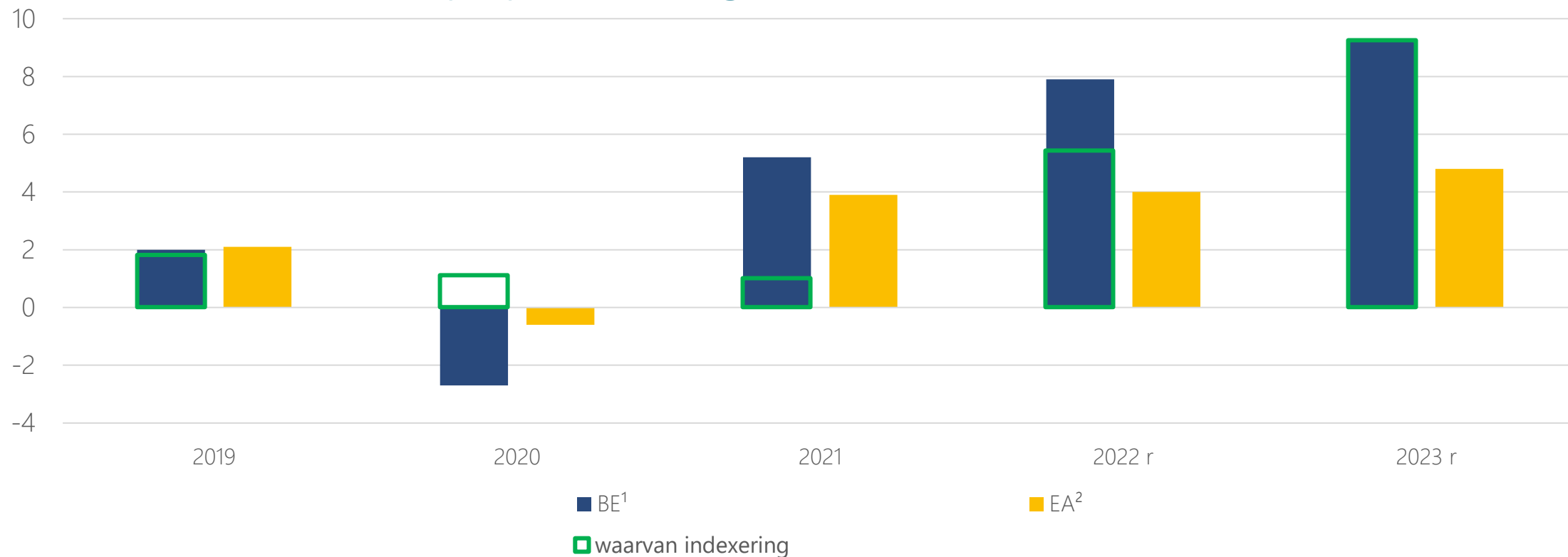
Uiteindelijk betekent de energieprijsschok: **sterke verarming van de Belgische economie**, maar wie betaalt de factuur ?

- Dankzij automatische indexering is de **koopkracht gemiddeld goed beschermd** (grotendeels ten koste van de bedrijven)
- ... en al met al beter beschermd dan bij onze buurlanden
  - De sterkere stijging van de loonkosten i.v.m. buurlanden drukt het **concurrentievermogen**
  - Wordt een structureel probleem als inflatie niet daalt in 2023-2024
  - Groter risico op loon-prijsspiraal

De hoge inflatie duwt de loonkostengroei tot ongeziene hoogtes (en tast competitiviteit en rentabiliteit van ondernemingen aan)

Groei van de loonkosten per persoon in België en de eurozone

Bronnen: ECB, Federaal Planbureau.

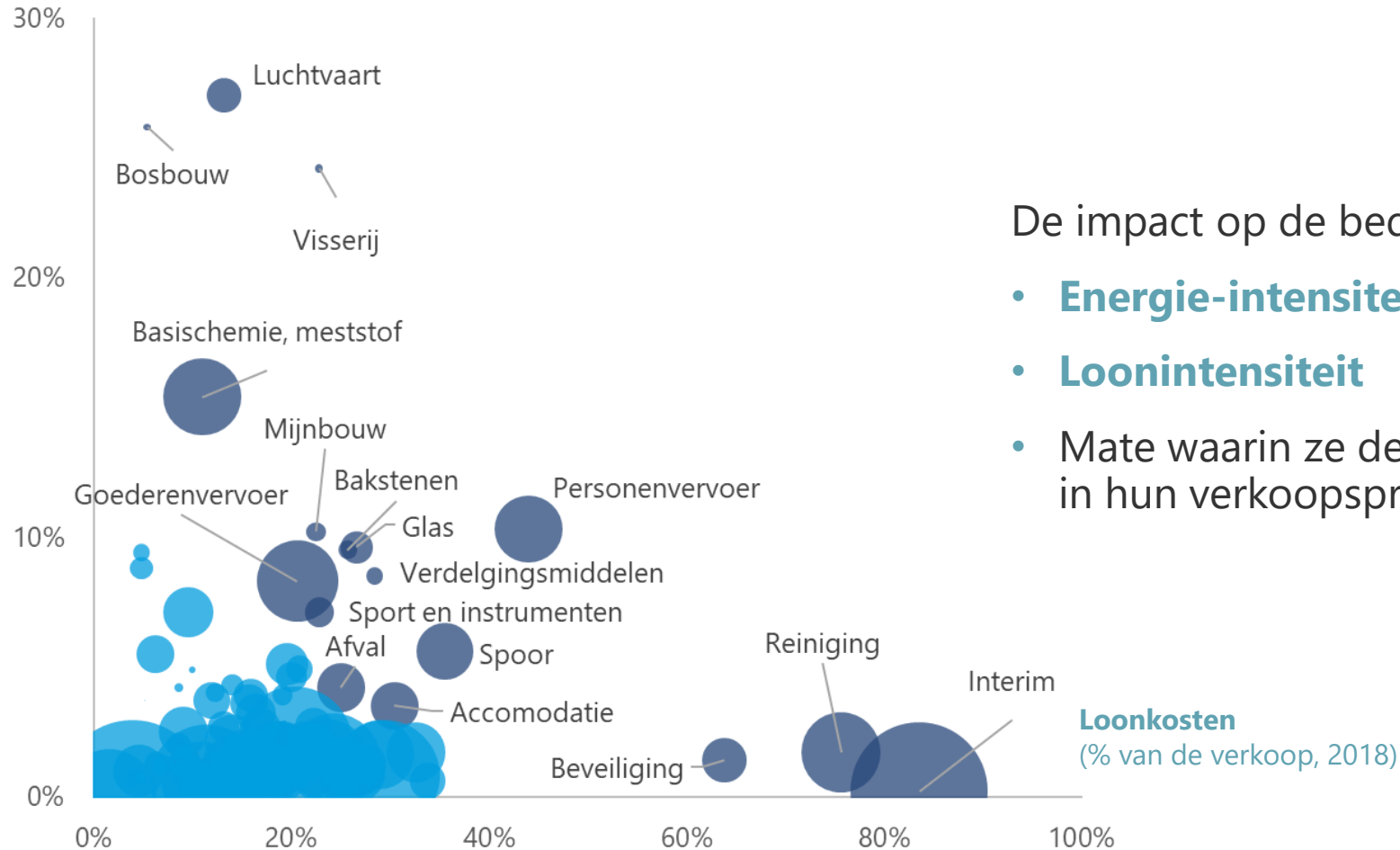
¹ Loonkosten per persoon voor de marktsector volgens het Economisch Budget (2022-23) van het Federaal Planbureau (08/09).

² Loonkosten per persoon voor de totale economie volgens de macro-economische projecties van de ECB van september 2022.

Meest blootgestelde bedrijfstakken aan de energieschok en de loonstijgingen

Energiekosten

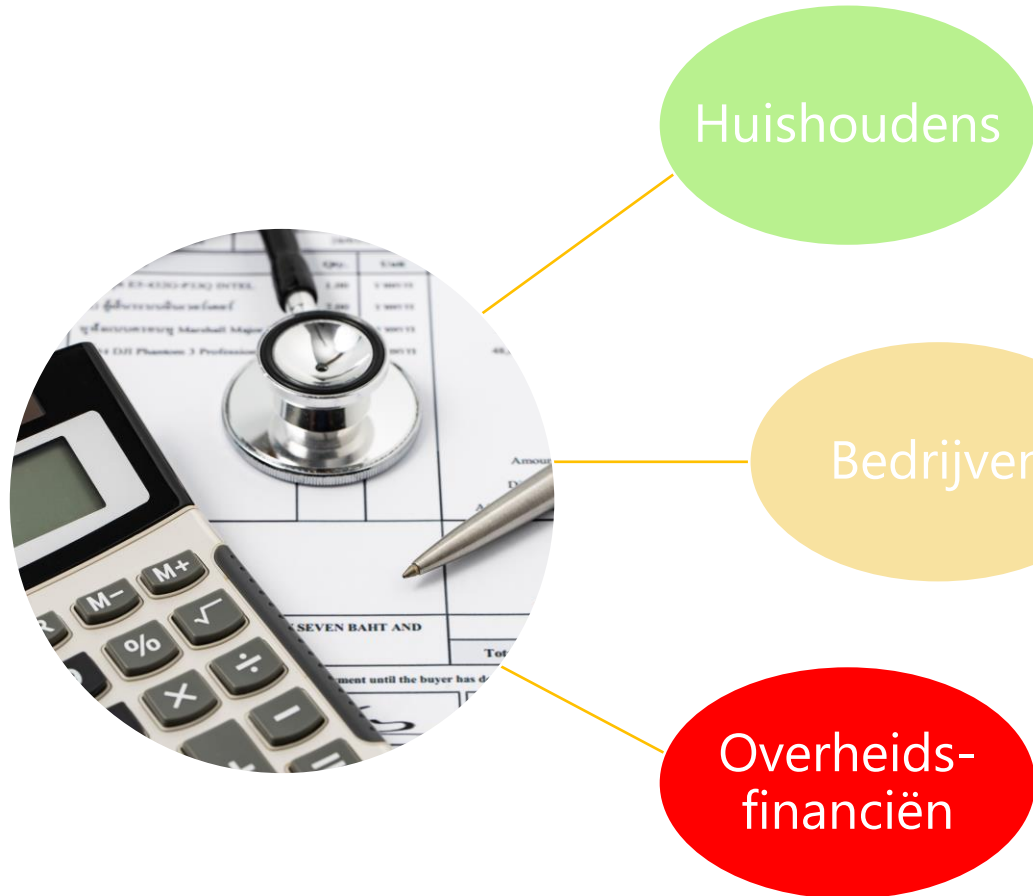
(% van de verkoop, 2018)

De impact op de bedrijfsmarges hangt af van:

- **Energie-intensiteit**
- **Loonintensiteit**
- Mate waarin ze de kostenstijging **doorrekenen** in hun verkoopprijzen

Uiteindelijk betekent de energieprijsschok: **sterke verarming van de Belgische economie**, maar wie betaalt de factuur ?

- Dankzij automatische indexering is de **koopkracht gemiddeld goed beschermd** (grotendeels ten koste van de bedrijven)
- ... en al met al beter beschermd dan bij onze buurlanden
  - De sterkere stijging van de loonkosten i.v.m. buurlanden drukt het **concurrentievermogen**
  - Wordt een structureel probleem als inflatie niet daalt in 2023-2024
  - Groter risico op loon-prijsspiraal
- Zowel ontvangsten als uitgaven stijgen door inflatie, maar inkomsten stijgen iets minder (neg. impact op saldo)
- Daarenboven neemt de overheid crisis maatregelen → verdere impact op begroting!

Bedankt voor uw aandacht!

Vragen?

Pour en savoir plus...

- Bijmens G., et C. Duprez (2022), "[Bedrijven en de stijging van de energieprijzen](#)", Werkdocument van de NBB.
- NBB (2022), "[Economische projecties voor België - Juni 2022](#)", Economisch Tijdschrift van NBB, 2022-8, Juni.
- De Sloover F., J. Jonckheere, et A. Stevens (2022), "[De terugkeer van inflatie: wat zijn de oorzaken, en zal ze aanhouden?](#)", Economisch Tijdschrift van NBB, 2022-3, Mei.
- Jonckheere J. (2022), "[Kostprijs eigen woning opnemen in de inflatiemaatstaf: focus op België](#)", Economisch Tijdschrift van NBB, 2022-1, March.
- Prijzenobservatorium (2021), "[Jaarverslag 2021: prijzenobservatorium - Inflatie.pdf](#)", FOD economie